IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 24. Issue 01. Oktabr, 2026

UNIVERSITET TALABALARIDA CHET TILIDA MUSTAQIL TA'LIM KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH MODELI

Umaraliyeva Muxlisa Shavkatbekovna
Andijon Davlat Universiteti
Xorijiy tillar filologiyasi kafedrasi
https://doi.org/10.5281/zenodo.23188971

ANNOTATSIYA. Mazkur maqolada universitet talabalarining chet tilini mustaqil o'rganish kompetensiyasini rivojlantirishning nazariy va metodik asoslari tahlil qilinadi. Mustaqil ta'lim kompetensiyasi maqsad qo'yish, individual o'quv strategiyasini tanlash, axborot manbalaridan oqilona foydalanish, o'z faoliyatini monitoring qilish, refleksiya va natijani baholash kabi tarkibiy qismlardan iborat integrativ sifat sifatida yoritiladi. O'zbekiston oliy ta'limida chet tillarni o'qitishni takomillashtirishga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar, mahalliy metodist va pedagog olimlarning qarashlari asosida kompetensiyani rivojlantirishning motivatsion-maqsadli, mazmuniy-strategik, faoliyatli-amaliy, raqamli-axborot va refleksiv-baholash komponentlarini birlashtiruvchi model taklif etiladi. Model talabaning o'qituvchi rahbarligidan bosqichma-bosqich o'zini o'zi boshqarishga o'tishini, auditoriya va auditoriyadan tashqari faoliyatning uzviyligini hamda raqamli resurslardan maqsadli foydalanishni ko'zda tutadi. Natijalar modelning chet tilidagi o'quv avtonomiyasi, o'zini nazorat qilish va barqaror o'quv motivatsiyasini rivojlantirishdagi pedagogik imkoniyatlarini asoslaydi.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, chet tili, kompetensiya, o'quv avtonomiyasi, universitet talabalari, o'quv strategiyasi, refleksiya, raqamli resurslar, o'zini baholash.

KIRISH

Zamonaviy oliy ta'limda talabaning tayyor bilimni o'zlashtiruvchi passiv subyekt emas, balki o'z o'quv faoliyatini rejalashtira oladigan, maqsad qo'ya oladigan va natijani mustaqil baholaydigan faol shaxs sifatida shakllanishi ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Chet tilini o'rganishda bu talab ayniqsa muhim, chunki til kompetensiyasi faqat auditoriya mashg'ulotlari bilan cheklanmaydi; muntazam takrorlash, tinglash, o'qish, yozish, so'z boyligini kengaytirish va muloqot amaliyoti talabadan doimiy mustaqil faoliyatni talab etadi. O'zbekistonda xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish, ta'lim sifatini oshirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishga qaratilgan davlat siyosati ham talabaning mustaqil ishlash salohiyatini kuchaytirishni taqozo etadi (1, 2).

Mustaqil ta'lim kompetensiyasi oddiygina uy vazifasini bajarish ko'nikmasidan kengroq tushunchadir. U talabaning o'z ehtiyojini anglash, real va o'lchab bo'ladigan maqsadlar belgilash, mos strategiyalarni tanlash, resurslarni saralash, vaqtni boshqarish, o'z xatolarini aniqlash va keyingi faoliyatni korreksiya qilish qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Chet tilini o'rganish metodikasida bunday kompetensiya kommunikativ kompetensiyaning barqaror rivojlanishini ta'minlovchi metakognitiv va tashkiliy asos sifatida namoyon bo'ladi (3, 4).

Universitet amaliyotida esa mustaqil ta'lim ko'pincha topshiriq berish bilan tenglashtiriladi: talaba matn o'qiydi, mashq bajaradi yoki taqdimot tayyorlaydi, biroq nima uchun aynan shu

topshiriq tanlangani, u qaysi ko‘nikmani rivojlantirishi, natija qanday mezon asosida baholanishi va talaba o‘z faoliyatini qanday tahlil qilishi yetarlicha ko‘rsatilmaydi. Natijada mustaqil ishning hajmi mavjud bo‘lsa-da, o‘quv avtonomiyasi yetarli darajada shakllanmasligi mumkin. Shu sababli mustaqil ta’limni alohida topshiriqlar yig‘indisi emas, balki komponentlari o‘zaro bog‘langan pedagogik model sifatida tashkil etish zarur.

Tadqiqotning maqsadi universitet talabalarida chet tilida mustaqil ta’lim kompetensiyasini rivojlantirishning tarkibiy komponentlari, pedagogik shart-sharoitlari va amalga oshirish bosqichlarini belgilash hamda ularni yagona modelga birlashtirishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI

O‘zbek metodik maktabida chet tilini o‘qitishning ongli, faol va kommunikativ tashkil etilishi talabaning o‘quv jarayonidagi mustaqilligini ta’minlovchi muhim shart sifatida qaraladi. J. Jalolov chet tilini o‘qitishda mashq, nutqiy faoliyat va o‘quv strategiyalarining uzviyligini ta’kidlaydi; uning yondashuvida o‘rganuvchining faol ishtiroki bilimni tayyor holatda qabul qilishdan ko‘ra, uni amaliy faoliyatda egallash orqali yuzaga keladi (3). O‘. Hoshimov va I. Yoqubov ham chet tilini egallashda muntazam mustaqil mashq, til materiali bilan individual ishlash va o‘quvchining o‘z xatolarini tahlil qilishi zarurligini qayd etadilar (4).

Mahalliy pedagogik adabiyotlarda mustaqil ta’lim kompetensiyasini rivojlantirish muammosi pedagogik texnologiya, innovatsion metod va talaba faolligini oshirish masalalari bilan bevosita bog‘lanadi. N.N. Azizxo‘jayeva pedagogik texnologiyani oldindan loyihalangan natijaga yo‘naltirilgan tizim sifatida izohlar ekan, talabaning bilish faoliyati va mustaqil qaror qabul qilishini ta’lim samaradorligining muhim omili deb ko‘rsatadi (5). O‘. Tolipov va M. Usmonboyeva esa ta’lim texnologiyalarini qo‘llashda maqsad, mazmun, faoliyat va nazorat o‘rtasidagi tizimli bog‘liqlikni alohida ta’kidlaydilar (6). Bu yondashuv mustaqil ta’limni ham rejalashtirish, faoliyat va refleksiya zanjiri asosida loyihalash zarurligini ko‘rsatadi.

R. Ishmuhamedov va hammualliflar innovatsion texnologiyalar sharoitida talabaning faol ishtiroki, muammoli vaziyatlar, hamkorlik va mustaqil izlanishni kuchaytirish zarurligini ko‘rsatadi (7). N. Sayidahmedov yangi pedagogik texnologiyalarning natijadorligini talabaning shaxsiy faolligi va o‘zini nazorat qilish mexanizmlari bilan bog‘laydi (8). B.L. Farberman esa ilg‘or pedagogik texnologiyalarni o‘quv maqsadlarini aniq belgilash, natijani mezonlar asosida nazorat qilish va o‘quv faoliyatini bosqichma-bosqich tashkil etish bilan tavsiflaydi (9). Ushbu qarashlar mustaqil ta’lim kompetensiyasining metakognitiv va refleksiv jihatlarini nazariy jihatdan mustahkamlaydi.

So‘nggi yillarda oliy ta’limda raqamli muhitning kengayishi mustaqil ta’lim uchun yangi imkoniyatlar yaratdi. Elektron lug‘atlar, ta’lim platformalari, autentik audio-video materiallar, onlayn testlar va mobil ilovalar talabaning auditoriyadan tashqari til amaliyotini ko‘paytiradi. Biroq raqamli vosita o‘zi mustaqillikni shakllantirmaydi; agar talaba aniq maqsad, saralash mezoni va o‘zini nazorat qilish usuliga ega bo‘lmasa, raqamli resurslar parokanda faoliyatga aylanadi. Shu jihatdan davlat hujjatlarida chet tillarni o‘qitish sifatini oshirish, zamonaviy vositalardan foydalanish va ta’limni natijaga yo‘naltirishga berilgan urg‘u mazkur tadqiqot uchun metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi (1, 2).

Tahlil qilingan manbalarda mustaqil ta’limning ayrim jihatlari - pedagogik texnologiya, kommunikativ faoliyat, talaba faolligi, nazorat va raqamli resurslardan foydalanish - yetarlicha

yoritilgan. Biroq universitet talabalarining aynan chet tilidagi mustaqil ta’lim kompetensiyasini motivatsiya, strategiya, amaliy faoliyat, raqamli savodxonlik va refleksiyani yagona tizimga birlashtirgan model asosida rivojlantirish masalasi kompleks yondashuvni talab qiladi. Mazkur tadqiqot ana shu ilmiy-metodik ehtiyojdan kelib chiqadi.

MATERIALLAR VA METODLAR

Tadqiqot nazariy-modellashtiruvchi xarakterga ega bo‘lib, uning manba bazasini O‘zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o‘qitishga doir me’yoriy-huquqiy hujjatlar hamda mahalliy metodist va pedagog olimlarning mustaqil ta’lim, chet tilini o‘qitish metodikasi va pedagogik texnologiyalarga bag‘ishlangan ishlari tashkil etdi (1-10). Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, pedagogik modellashtirish, umumlashtirish va tizimlashtirish metodlaridan foydalanildi.

Modelni ishlab chiqishda uchta tamoyil asos qilib olindi. Birinchisi - izchillik tamoyili: talaba o‘qituvchi tomonidan kuchli yo‘naltiriladigan faoliyatdan bosqichma-bosqich mustaqil qaror qabul qilishga o‘tadi. Ikkinchisi - faoliyatga yo‘naltirilganlik tamoyili: kompetensiya faqat nazariy tushuntirish orqali emas, real til vazifalarini bajarish jarayonida shakllanadi. Uchinchisi - refleksivlik tamoyili: har bir mustaqil vazifa maqsad, bajarish strategiyasi, natija va o‘z-o‘zini baholash bilan yakunlanadi (5, 6, 8).

Kompetensiyaning tarkibiy tuzilmasi besh komponent bo‘yicha belgilandi: motivatsion-maqsadli, mazmuniy-strategik, faoliyatli-amaliy, raqamli-axborot va refleksiv-baholash. Har bir komponent uchun kuzatiladigan indikatorlar, o‘qituvchi faoliyati va talabaning kutilayotgan mustaqil harakati ajratildi. Modelning samaradorligini baholash uchun esa maqsad qo‘yish sifati, strategiya tanlash asoslanganligi, topshiriqni mustaqil bajarish darajasi, resurs tanlashning maqsadga muvofiqligi va refleksiya chuqurligi kabi mezonlar tavsiya etildi.

NATIJALAR

Nazariy tahlil natijasida universitet talabalarida chet tilida mustaqil ta’lim kompetensiyasini rivojlantirish modeli besh o‘zaro bog‘langan komponent va uch bosqichdan iborat tizim sifatida shakllantirildi. Modelning boshlang‘ich nuqtasi talabaning chet tilidagi real ehtiyojini anglash va o‘z oldiga aniq maqsad qo‘ya olishidir. Masalan, “ingliz tilimni yaxshilash” kabi umumiy niyat o‘rniga “ikki hafta davomida har kuni 15 daqiqa akademik podkast tinglab, har bir tinglovdan 8-10 ta yangi birlikni kontekstda qayta ishlash” kabi o‘lchab bo‘ladigan maqsad qo‘yilishi ko‘zda tutiladi. Bunday yondashuv motivatsiyani amaliy faoliyat bilan bog‘laydi va natijani nazorat qilish imkonini beradi.

Keyingi komponent mazmun va strategiyani ongli tanlash bilan bog‘liq. Talaba o‘z maqsadiga mos ravishda lug‘at yodlash, interval takrorlash, matnni belgilab o‘qish, tinglab yozib olish, shadowing, o‘zaro tekshirish, qisqa yozma refleksiya kabi strategiyalardan foydalanadi. O‘qituvchi bu bosqichda tayyor topshiriq beruvchi emas, balki strategiyalar bankini taklif etuvchi va tanlov sababini muhokama qiluvchi fasilitator vazifasini bajaradi (3, 4, 7). Modelning tarkibiy tuzilishi 1-jadvalda umumlashtirilgan.

1-jadval. Chet tilida mustaqil ta’lim kompetensiyasini rivojlantirish modelining tarkibiy qismlari

Komponent	Asosiy mazmun	Talabaning faoliyati	Kutilayotgan natija
Motivatsion-maqsadli	Ehtiyojni anglash, aniq maqsad qo‘yish	Shaxsiy o‘quv maqsadini belgilaydi, muddat va mezon tanlaydi	Barqaror ichki motivatsiya va maqsadga yo‘naltirilganlik
Mazmuniy-strategik	Resurs va o‘quv strategiyalarini tanlash	Vazifaga mos usul, manba va ketma-ketlikni belgilaydi	Ongli strategik tanlov va rejalashtirish
Faoliyatli-amaliy	Til faoliyatining muntazam bajarilishi	Tinglash, o‘qish, yozish va gapirish bo‘yicha individual mashq qiladi	Amaliy til ko‘nikmalarining barqaror rivoji
Raqamli-axborot	Raqamli manbalarni tanlash va boshqarish	Platforma, lug‘at, audio-video va testlardan maqsadli foydalanadi	Raqamli o‘quv savodxonligi va resurslarni saralash qobiliyati
Refleksiv-baholash	Monitoring, o‘zini baholash va korreksiya	Natijani mezon bilan solishtiradi, xatolarni tahlil qiladi, keyingi rejani tuzadi	O‘zini o‘zi boshqarish va o‘quv avtonomiyasi

Jadvalda ko‘rsatilgan komponentlar bir-biridan ajratilgan bloklar emas, balki aylanuvchi o‘quv siklini hosil qiladi. Talaba maqsad qo‘yadi, strategiya va resurs tanlaydi, vazifani bajaradi, natijani kuzatadi va refleksiya asosida keyingi maqsadini aniqlashtiradi. Shu tariqa mustaqil ta’lim bir martalik vazifa emas, balki o‘zini o‘zi boshqaruvchi takroriy jarayonga aylanadi. Bu mexanizm pedagogik texnologiyalarda ta’kidlanadigan “maqsad-faoliyat-nazorat-korreksiya” bog‘liqligiga mos keladi (6, 9).

Modelni amaliyotga joriy etish uch bosqichda tavsiya qilinadi. Birinchi - yo‘naltirilgan bosqichda o‘qituvchi maqsad namunalarini, strategiyalarni va baholash mezonlarini ko‘rsatadi. Ikkinchi - qisman mustaqil bosqichda talaba variantlar orasidan tanlov qiladi, o‘qituvchi esa maslahat va teskari aloqa beradi. Uchinchi - avtonom bosqichda talaba o‘z vazifasini mustaqil loyihalaydi, resurs tanlaydi, natijani baholaydi va yangi o‘quv siklini rejalashtiradi. Bosqichma-bosqich kamayadigan pedagogik ko‘mak talabada mas’uliyat va ishonchni kuchaytiradi.

Raqamli komponentning alohida kiritilishi zamonaviy talabaning o‘quv muhiti bilan bog‘liq. Talaba elektron lug‘at, korpus, video platforma, onlayn test yoki sun’iy intellekt vositasidan foydalanganda uning vazifaga mosligi, ishonchliligi va natijaga ta’sirini baholay olishi lozim. Shuning uchun model raqamli resurslardan ko‘p foydalanishni emas, ularni maqsadli va nazoratli tanlashni ko‘zda tutadi. Raqamli vosita o‘qituvchini almashtirmaydi; u mustaqil mashq uchun kengaytirilgan muhit yaratadi (1, 2, 7).

MUHOKAMA

Taklif etilgan modelning asosiy afzalligi mustaqil ta’limni faqat tashkiliy shakl sifatida emas, kompetensiya sifatida talqin qilishidadir. An’anaviy yondashuvda “mustaqil ish” ko‘pincha auditoriyadan tashqari bajariladigan topshiriqni anglatadi. Kompetensiyaviy

yondashuvda esa asosiy savol topshiriq qayerda bajarilishi emas, talaba uni qanchalik ongli rejalashtira olishi, mos strategiyani tanlashi, faoliyat jarayonini nazorat qilishi va natijani baholay olishidir. Shu ma’noda model mazmunni o‘zlashtirish bilan bir qatorda o‘rganishni o‘rganish kompetensiyasini ham rivojlantiradi.

Jalolovning chet tilini faoliyat orqali egallashga oid qarashlari (3) va Hoshimov hamda Yoqubovning muntazam mustaqil mashqqa bergan e’tibori (4) modelning faoliyatli-amaliy komponentida namoyon bo‘ladi. Azizxo‘jayeva, Tolipov va Usmonboyevaning pedagogik texnologiyaga doir yondashuvlari (5, 6) esa maqsad, jarayon va natijaning oldindan loyihalanishi zarurligini asoslaydi. Ishmuhamedov va hammualliflarning innovatsion metodlarga oid qarashlari (7) talabaning muammoli vazifalarda faol ishtiroki va o‘z qarorini asoslashiga e’tibor qaratadi. Demak, model mahalliy pedagogik-metodik merosdagi bir-birini to‘ldiruvchi g‘oyalarni yagona mexanizmda birlashtiradi.

Modelning amaliy samaradorligi o‘qituvchining rolini qayta belgilash bilan chambarchas bog‘liq. O‘qituvchi barcha bosqichlarni to‘liq nazorat qilsa, talaba mustaqilligi yuzaki bo‘lib qoladi; aksincha, ko‘mak keskin olib tashlansa, zaif tayyorgarlikka ega talabalar vazifani rejalashtirishda qiynalishi mumkin. Shuning uchun pedagogik yordamning bosqichma-bosqich kamayishi muhim. Dastlab aniq yo‘riqnoma va namuna, keyin tanlov maydoni, so‘ng mustaqil rejalashtirish berilishi kerak. Bu yondashuv o‘zini o‘zi boshqarish ko‘nikmasini tabiiy rivojlantiradi.

Baholash masalasi ham modelning markaziy jihatlaridan biridir. Mustaqil ta’limni faqat yakuniy mahsulot - test natijasi, yozma ish yoki taqdimot bilan baholash kompetensiyaning o‘zini to‘liq aks ettirmaydi. Jarayon ko‘rsatkichlari, jumladan maqsadning aniqligi, strategiya tanlash sababi, vaqtni boshqarish, resursni saralash, xatoni tahlil qilish va keyingi reja sifati ham baholanishi zarur. Shu maqsadda o‘z-o‘zini baholash varaqalari, refleksiv kundalik, portfoliolar va qisqa o‘quv hisobotlaridan foydalanish mumkin (5, 8, 9).

Mustaqil ta’lim kompetensiyasini rivojlantirishda individual farqlarni hisobga olish ham muhimdir. Talabalarning boshlang‘ich til darajasi, motivatsiyasi, vaqt resursi, raqamli savodxonligi va o‘rganish uslubi bir xil emas. Shu bois model qat’iy bir xil topshiriqlar tizimidan ko‘ra, murakkablik va tanlov darajasi o‘zgarib boradigan moslashuvchan vazifalarni nazarda tutadi. Kuchli talaba uchun autentik manba asosida mustaqil loyiha, boshlang‘ich darajadagi talaba uchun esa tayanch savollar, qisqa reja va tavsiya etilgan resurslar berilishi mumkin. Bunday differensial yondashuv barcha talabani bir xil yo‘l bilan emas, umumiy kompetensiya mezonlariga turli individual trayektoriya orqali olib borishga imkon beradi (5, 7).

Shuningdek, mustaqil ta’limni auditoriya mashg‘ulotlari bilan bog‘lash modelning barqaror ishlashi uchun zarur. Auditoriyada o‘rganilgan til materiali mustaqil faoliyatda kengaytiriladi, mustaqil ishda uchragan qiyinchiliklar esa keyingi darsda tahlil qilinadi. Masalan, talabalar bir hafta davomida tanlangan mavzu bo‘yicha tinglab tushunish kundaligini yuritib, darsda o‘z strategiyalari va muammolarini guruh bilan muhokama qilishi mumkin. Bu jarayon mustaqil ishni nazoratsiz uy vazifasidan chiqarib, o‘qituvchi va talaba o‘rtasidagi teskari aloqa bilan ta’minlangan uzluksiz o‘quv sikliga aylantiradi. Natijada talaba o‘z o‘qish usullarini nafaqat bajaradi, balki ularni izohlaydi, taqqoslaydi va samaradorligiga qarab qayta tanlaydi (3, 6, 8).

Tadqiqotning cheklovi shundaki, mazkur ish nazariy-modellashtiruvchi xarakterga ega va modelning statistik samaradorligi empirik tajriba orqali tekshirilmagan. Keyingi bosqichda turli

yo‘nalishdagi universitet talabalari ishtirokida diagnostik mezonlar ishlab chiqish, tajriba va nazorat guruhlari asosida modelning chet tilidagi kommunikativ natijalar, o‘quv motivatsiyasi va avtonomiyaga ta’sirini baholash maqsadga muvofiq.

XULOSA

Universitet talabalarida chet tilida mustaqil ta’lim kompetensiyasini rivojlantirish uzluksiz va tizimli pedagogik jarayon bo‘lib, uni faqat auditoriyadan tashqari topshiriqlar hajmini oshirish bilan ta’minlab bo‘lmaydi. Nazariy tahlil natijasida kompetensiyaning motivatsion-maqsadli, mazmuniy-strategik, faoliyatli-amaliy, raqamli-axborot va refleksiv-baholash komponentlarini birlashtiruvchi model ishlab chiqildi.

Modelning asosiy mexanizmi talabaning o‘qituvchi rahbarligidagi faoliyatdan qisman mustaqil va undan avtonom o‘quv faoliyatiga bosqichma-bosqich o‘tishidir. Bunda aniq maqsad qo‘yish, strategiya tanlash, muntazam til amaliyoti, raqamli resurslardan oqilona foydalanish hamda o‘z faoliyatini baholash bir-birini to‘ldiruvchi bosqichlar sifatida qaraladi. Ushbu yondashuv talabada nafaqat chet tili bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni, balki o‘qishni mustaqil boshqarish, mas’uliyat, refleksiya va uzluksiz rivojlanish qobiliyatini ham shakllantirishga xizmat qiladi.

Amaliyotda modelni fan dasturi, mustaqil ta’lim topshiriqlari, elektron platforma va baholash tizimi bilan uyg‘unlashtirish tavsiya etiladi. Keyingi tadqiqotlarda taklif etilgan modelning empirik samaradorligini turli bosqich va mutaxassislikdagi talabalar misolida sinovdan o‘tkazish dolzarb vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-dekabrdagi PQ-1875-son “Chet tillarni o‘rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-maydagi PQ-5117-son “O‘zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o‘rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.
3. Jalolov J.J. Chet til o‘qitish metodikasi. - Toshkent: O‘qituvchi, 2012. - 432 b.
4. Hoshimov O‘., Yoqubov I. Ingliz tili o‘qitish metodikasi. - Toshkent: Sharq, 2003.
5. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent: TDPU, 2006.
6. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - Toshkent: Fan, 2006.
7. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. - Toshkent: Iste’dod, 2008.
8. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Moliya, 2003.
9. Farberman B.L. Ilg‘or pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Fan, 2000.
10. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. O‘RQ-637, 2020-yil 23-sentabr.